

Editörden

Pandemi ve ardından yaşadığımız deprem yıkımının ağırlığının gölgesinde yeni sayımızı sunuyoruz. Bu sayımızın sunuş yazısını depremi yaşayan ve halen deprem bölgesinde çalışmaya devam eden Prof. Dr. Tacettin İnandı'ya ayırmayı uygun gördük.

Kahramanmaraş Depremi ve Toplumsal Dayanıklılık

Deprem ve etkileri

Kahramanmaraş Pazarcık merkezli, 6 Şubat 2023 tarihinde sabah saat 04.17'de başlayan ve 65 saniye kadar süre bir deprem bölgede büyük bir afete dönüştü. Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı yayınladığı ilk bültende depremin büyüklüğünü önce 7.4, daha sonra aynı gün içinde yayınladığı 5. bültende ise 7.7 olarak değiştirdi. Deprem Türkiye'de on ili etkiledi ve Ortadoğu'daki çok sayıda ülkede de hissedildi. Ancak Kahramanmaraş, Pazarcık, Nurdağı, İslahiye, Hassa, Kırıkhan, Antakya, Defne ve Samandağ ilçeleri depremden en çok etkilenen yerler oldu. Bunların yanı sıra, Adıyaman, Malatya, Gaziantep, Şanlıurfa, Osmaniye, Diyarbakır ve Adana'da da önemli hasarlar oluştu. En ağır hasar Hatay ve Kahramanmaraşta ortaya çıktı.

Cumhurbaşkanlığı 18 Mart 2023'de ölü sayısının 49 bin 589'a ulaştığını bildirdi. Kayıp kişi sayısı, yaralı ve sakatlar hakkında bir açıklama yapılmadı. Kaç kişinin enkaz altında kalmış olabileceğine ilişkin bir bilgi de verilmedi. Kahramanmaraş, Gaziantep, Şanlıurfa, Diyarbakır, Adana, Adıyaman, Osmaniye, Hatay, Kilis, Malatya ve Elazığ'dan 1.971.589 kişinin komşu illere giderek depremlerde kayıtlı yaptırıldığı bildirilmiştir. Kayıt yaptırmayanlarda hesaba katıldığında büyük bir göç dalgası yaşandığını söylemek yanlış olmayacaktır.

Onbinlerce bina çöktü ya da ağır hasar aldı. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, "depremlerde 507 bin bağımsız bölümden oluşan 156 bin binanın yıkık, acil yıkılacak ve ağır hasarlı "olduğunu açıkladı. Pek çok kamu hastanesi ağır hasar gördü bir kısmı çöktü. Çöken iki hastaneye ilişkin güçlendirmesi gerektiğinin belirtildiği ve depremden önce yazılmış olan raporlar olduğu ileri sürüldü. Henüz hasar tespit işlemleri de devam etmekte olduğundan hasarlı bina sayısının daha fazla olacağı da açıktır.

Toplumsal Yanıt

Hem afetin büyüklüğü hem de yetersiz toplumsal hazırlık sonucunda arama kurtarma çabaları çoğu yerde 3.günde başladı. Kurtarma açısından

kritik dönem içerisinde binaların büyük kısmında arama kurtarma çalışması yürütülemedi. Zarar azaltma açısından son derece kritik olan ilk günler saatler ve dakikalarda gereken yanıt verilemedi. Enkaz altında kalıp kurtulanların büyük bir kısmı ya kendi ya da çevredeki insanların çabası ile kurtarıldı. Ancak, enkaz altında sağ kalan çok sayıda insan soğuktan, kan kaybından ya da benzeri nedenlerden yaşamını yitirdi.

Kriz sırasında yaşanan başka sorunlar da yağmacılık, gasp ve soygun olayları idi. Gerekli güvenlik önlemleri alınmamış idi. Karanlık ve güvensiz ortam insanlarda panik, korku ve çaresizlik durumunu artırdı.

Depremden etkilenen bu illerden çevre illere büyük bir göç dalgası oluştu. Geride kalanların önemli bir kısmının halen barınma, beslenme, yeterli ve güvelli su, sağlık ve eğitim gibi temel gereksinimlerinin karşılanamadığını ilişkin gözlemler mevcuttur.

Kriz yönetim sürecinde ve artçı depremler devam ederken iyileştirme dönemine ilişkin çabaların başlatıldığı, yeni kalıcı konutların planı ve ihale sürecine girdiği haberleri verildi.

Tüm bunlar göstermiştir ki;

1- Afetin büyüklüğü risk yönetimi, risk azaltma ve hazırlık çalışmalarının başarısızlığının bir göstergesidir. Toplumsal dayanıklılığın iyi olmadığının bir kanıtıdır.

2- Deprem sırasında kriz yönetimi yetersiz ve planların işlevselliği zayıftır. Mevcut afet organizasyon yapısı önemli zayıflıkları barındırmaktadır.

3- Bu deneyimler depreme hazırlıkta temel olan yaklaşımın deprem öncesinde yapılan sağlam risk yönetimi planları ve risk küçültme çabalarının olduğunu desteklemektedir.

4- Acele ile iyi planlanmamış kalıcı yapıların ve yerleşim yerlerinin oluşturulması önemli riskleri beraberinde taşır. Yerleşim yerlerinin atıl kalması, kültürel değerlerin ve eski dokunun kaybolması bunlar arasında sayılabilir.

Kurnaz yaklaşımların, popülizmin, kar ve rant anlayışı ile gelinen yer burasıdır. Adalet, eşitlik, güvenlik, dayanışma, yardımlaşma, paylaşma gibi sosyal değerlerin güçlü olduğu toplumlar hedeflenmelidir. Depreme karşı toplumsal dayanıklılık, doğa ile barışık yatay bir mimari, akılcı, bilimsel ve çevreci bir yaklaşımla, etik ve halk sağlığı yaklaşımı ile sağlanabilir.

Depremiñ afete dönüşmesinde depremin gücü kadar toplumun dayanıklılığı etkilidir. Bir toplumun dayanıklılığı sosyal, siyasal, ekonomik, kültürel pek çok faktörle ilişkilidir. Kaderci, bir şey olmaz yaklaşımı yerine güvenlik kültürünün geliştirilmesi; rant ve rekabete dayalı çıkarıcı yaklaşımlara karşın güçlü sosyal destek mekanizmalarının yerleşmesi, şeffaflık, katılımcılık, işbirliği, eşgüdüm, bilgi üretimi ve teknolojinin doğru kullanımı gibi pek çok etken buna örnek verilebilir. İnsan yaşamına ve çevreye duyarlı halk sağlığı yaklaşımlarının gerek kriz öncesi gerekse de kriz sırasındaki önemi çok açıktır.

Bugünkü kanıtlar tüm bu olayların tamamen önlenabilir bir durum olduğunu desteklemektedir.

Dileğim bu bölgenin, ülkenin ve dünyanın son deprem afeti olmasıdır. Bu acı sonun aynı zamanda yeni bir başlangıca yol açmasını umuyorum. Deprem onbinlerce binayı yıkarak hemen hiçbir gücün sunamayacağı bir fırsat yaratmıştır. Şimdi doğa ile barışık, doğal risklere karşı dayanıklı, güvenli bir yaşam kültürünü yeni baştan dokumanın zamanıdır.

Prof. Dr. Tacettin İnandı

From the Editor,

We are presenting our new issue in the shadow of the pandemic and the earthquake destruction we experienced. We thought to give the editorial presentation of this issue to Prof. Dr. Tacettin İnandı, who experienced the earthquake and still continues to work in the earthquake region.

Kahramanmaraş Earthquake and Social Resilience

Earthquake and its effects

The earthquake centered in Kahramanmaraş, Pazarcık which started at 04:17 AM on 6th February 2023 and lasted for 65 seconds, turned into a major disaster in the region. The Disaster and Emergency Management Presidency published the magnitude of the earthquake as 7.4, then changed it to 7.7 on the same day. The earthquake affected ten cities in Turkey and was felt in many countries in the Middle East. However, the districts of Kahramanmaraş, Pazarcık, Nurdağı, İslahiye, Hassa, Kırıkhan, Antakya, Defne and Samandağ were the districts most affected by the earthquake. In addition to these, significant damage occurred in Adıyaman, Malatya, Gaziantep, Şanlıurfa, Osmaniye, Diyarbakır and Adana. The worst damage occurred in Hatay and Kahramanmaraş.

The Presidency of the Republic of Turkey reported that the death toll reached 49,589 on March 18, 2023. No statement was made about the number of missing persons, injured and disabled people. No information was given on how many people may have been trapped under the debris. It has been reported that 1,971,589 people from Kahramanmaraş, Gaziantep, Şanlıurfa, Diyarbakır, Adana, Adıyaman, Osmaniye, Hatay, Kilis, Malatya and Elazığ went to neighboring provinces and registered as earthquake victims. It would not be wrong to say that there are even a greater number of immigrants when those who have not registered are taken into account.

Tens of thousands of buildings collapsed or were heavily damaged. The Ministry of Environment, Urbanization and Climate Change announced that "156 thousand buildings, consisting of 507 thousand independent sections were destroyed, will be demolished immediately and severely damaged". Many public hospitals were severely damaged and some collapsed. It was claimed that there were reports about the two collapsed hospitals, which were written before the earthquake, stating that they needed to be strengthened. It is clear that the number of damaged buildings will be higher, as damage

assessment procedures are still ongoing.

Social Response

As a result of both the magnitude of the disaster and insufficient preparation, search and rescue efforts began in most places on the third day. Search and rescue could not be carried out in most of the buildings during the critical period for rescue. In the first days, which are extremely critical in terms of reducing the damage of the disaster, the required response could not be given in the hours and minutes. Most of the survivors, who were trapped under the debris, were rescued either by themselves or by the efforts of the people around. However, many people who survived under the debris died from cold, blood loss or similar causes. Other problems experienced during the crisis were plunder, extortion and robbery. Necessary security measures were not taken. The fuzzy and insecure environment has increased the state of panic, fear and helplessness in people. A great wave of migration occurred from the region to the surrounding provinces. There are observations that a significant part of the survivors still cannot meet their basic needs such as shelter, nutrition, adequate and safe water, health and education. In the crisis management process and while aftershocks continue, it was reported that efforts for the recovery period were initiated, the plan for new permanent residences and the tender process had begun.

All this has shown that;

1- The magnitude of the disaster is an indicator of the failure of risk management, risk reduction and preparedness efforts. It is proof that social resilience is not good.

2- Crisis management is inadequate and the functionality of the plans is weak. The current disaster organizational structure contains significant weaknesses.

3- These experiences support that the fundamental approach in earthquake preparedness is the sound risk management plans and risk reduction efforts made before the earthquake.

4- The creation of permanent structures and settlements that are not well planned in a hurry carries significant risks. These include the inactivity of the settlements, the loss of cultural values and the historic texture.

This is the place where we come with deception approaches, populism, greed of profit. A society with strong social values such as justice, equality, security, solidarity and cooperation should be

targeted. Social resilience against earthquakes can be achieved with a horizontal architecture in harmony with nature, a rational, scientific and environmental approach, an ethical and public health approach.

The strength of the society is as effective as the strength of the earthquake in the transformation of an earthquake into a disaster. The resilience of a society is related to many social, political, economic and cultural factors. Developing a safety culture instead of a fatalistic, do-nothing approach; Developing a safety culture instead of a fatalistic, do-nothing approach; The establishment of strong social support mechanisms instead of profit making and competitive approaches; Factors such as transparency, participation, cooperation, coordination, knowledge production and correct use of technology can be given as examples. The importance of public health approaches sensitive to human life and the environment, both before and during the crisis, is very clear. The available evidence supports that all these events are completely preventable.

I wish this is the last earthquake disaster of the region, country and the world. I hope this bitter end also leads to a new beginning. The earthquake destroyed tens of thousands of buildings, creating an opportunity that nothing could offer. Now is the time to re-establish a safe living culture that is in harmony with nature, resistant to natural risks.

 Prof. Dr. Tacettin İnandı

Kaynaklar

Kahramanmaraş-Pazarcık'ta Meydana Gelen Deprem Hk. Basın Bülteni-1

Kahramanmaraş-Pazarcık'ta Meydana Gelen Deprem Hk. Basın Bülteni-5

Kahramanmaraş'ta Meydana Gelen Depremler Hk. Basın Bülteni-36

Çevre, Şehircilik ve İklim Bakanlığı Açıklaması

<https://www.ensonhaber.com/gundem/depemde-yikilan-acil-yikilacak-ve-agir-hasarli-bina-sayisi-156-bin>

HASUDER Deprem Hızlı Değerlendirme Raporu, Son Erişim Tarihi: 14.3.2023.

<https://hasuder.org/Duyurular/EkIndir/38df2904-d548-1df3-73df-3a098be7d1cf>

Cumhurbaşkanlığı açıklaması. <https://www.tgrthaber.com.tr/gundem/depem-felaketinde-agir-bilanco-2879797>